

rechtvaardigheid gerechtigheid

bundel verdiepende teksten voor onderwijsverstrekkers -veertigdagentijd 2019-

God onze Vader,
geef ons kennis en inzicht,
de kracht om te ondernemen
en niet aan de kant te blijven staan.

Onrecht moeten we bestrijden.
Wie kwaad spreekt, de mond snoeren.
Gerechtigheid is onze leidraad.

Dan zullen stap voor stap
– hier en daar –
onrecht en ongelijkwaardigheid
verdwijnen.

Dan bouwen we stap voor stap
aan een wereld
waarin ieder zich thuisvoelt.
Stap Jij mee?

De roep om rechtvaardigheid klinkt overal, ook in onze scholen. Dit vanuit de exodusgedachte dat God steeds weer 'bevrijding' is en een oproep om tegen elke vorm van onrecht in te gaan. Gelukkig en dank aan de Mozes-figuren in onze scholen die ons appelleren om mee werk te maken van een rechtvaardige, democratische samenleving.

Maar toch... Het verhaal van de 'arbeiders van het elfde uur' stoot ons op het eerste zicht tegen de borst. Dit is toch niet rechtvaardig? Diegenen die minder gewerkt hebben, krijgen evenveel als de arbeiders die minder lang werkten. 'Vriend ik doe u toch geen onrecht? Zijt gij niet met mij overeengekomen voor één denarie?' De werkgever houdt zich aan zijn woord. Samen bouwen aan een schoolcultuur van rechtvaardigheid waar iedereen tot zijn recht komt, niet alleen de sterksten, is natuurlijk geen pleidooi voor willekeur. Geen barmhartigheid zonder rechtvaardigheid. Maar sociale gerechtigheid is wel een radicale oproep tot nieuwe menselijke verhoudingen waar de laatsten speciale aandacht krijgen omdat ze al zoveel achterstand hebben opgelopen. De prangende vraag waartoe de wegwijzer 'rechtvaardigheid' ons uitdaagt is: 'Hoe kunnen alle leerlingen en collega's tot hun recht komen in onze katholieke school?'

De wegwijzers
rechtvaardigheid en gerechtigheid.
Het pad kan hobbelig en slijkerig zijn.
Trek je je laarzen aan
en ga je mee op weg?

Ge-rechtig-heid
Een niet zo alledaags woord.
Aan ieder mens
moet recht worden gedaan!
Iedereen moet krijgen
waar hij of zij recht op heeft;
ten diepste.
Zodat iedereen voluit mens
kan zijn.
Zodat iedereen recht-op
kan lopen.

Gerechtigheid doen
is veel meer dan
rechtvaardig zijn.
Gerechtigheid doen
gaat de wet ver voorbij.
Gerechtig zijn
is ook je hart laten spreken
en je in-leven!

Rechtvaardigheid zit in het hart van
het jodendom, het christendom en de islam.

In de Bijbel is *rechtvaardigheid* veel meer
dan het fair naleven van wetten
of geen ander schade toebrengen.
Rechtvaardigheid heeft alles te maken
met een grondhouding van integriteit,
met medeleven, zorg en goedheid,
met je uiterste best doen
om de ander in zijn waarde te laten.
Dus om *mensen in de marge*,
kwetsbaar en kansarm, toekomst te geven.

Daarom gebruikt de Bijbel vaker én liever
een ouder, maar nog sterker woord:
gerechtigheid.
God zelf is een en al gerechtigheid,
vervuld van barmhartigheid en liefde.

Jezus van Nazareth leefde daarnaar.
Bij diens kruisdood zei de honderdman:
“Werkelijk, deze mens was een rechtvaardige!”
wat de *Bijbel in gewone taal* vertaalt als:
“Geen twijfel mogelijk! Die man hoorde bij God!”

Gerechtigheid
is in de Bijbel
op de eerste plaats
een eigenschap van God.

Niet het recht,
van de sterkste,
van de meest succesvolle,
van de best presterende
geldt bij God,
maar het recht
van eenieder
en dus van de zwaksten eerst.

De God van de Bijbel
luistert naar de noodkreet
van de arme
en draagt zorg
voor vluchtelingen en vreemdelingen,
voor de weduwen en de wezen.

De minsten en de laatsten
trekt hij voor
om scheefgegroeide verhoudingen
recht te trekken.
Paul Kevers

Laat het recht stromen als water,
en de gerechtigheid als een altijd voortvloeiende beek.
Amos 5:24

Goddank Is er altijd iemand
die blijft roepen om meer recht,
meer vrede meer menselijkheid.
Die het weten wakker houdt
dat enkel economische vooruitgang,
mens en wereld
maar uit hun evenwicht schopt.
Altijd weer roept ons
het weerloze gelaat
van een mens in armoede,
een mens op de dool,
op de vlucht,
slachtoffer van oorlog,
klimaatgeweld,
macht en geldzucht,
of botweg ergens gedumpt
als een kwetsbare mens,
ten einde raad.
Daarom deze woorden:
**'Voor hen die kracht uitstralen,
liefde geven,
recht doen.
Dat zij staande blijven in ons midden.'**

Gerechtigheid... een kwestie van het hart

Vele eeuwen voor het ontstaan van het christendom
bogen de Griekse filosofen zich reeds
over het probleem van de rechtvaardigheid.
Rechtvaardigheid heeft te maken
met gelijke behandeling van mensen.
Als we ons verongelijkt voelen,
dan vinden we dat onrechtvaardig.
Zelfs jonge kinderen voelen dat aan.
Het probleem is dat mensen niet gelijk zijn.
'Geef aan ongelijken hetzelfde en dan wordt het gelijke ongelijk', zei Plato.
Ongelijken moet je daarom ongelijk behandelen,
maar dat is iets wat het menselijk petje te boven gaat.
Alleen Zeus kan dat, stelde Plato.

Over rechtvaardigheid zijn sinds de oude Grieken bibliotheken volgeschreven
en toch leven we in een wereld
die door velen van ons als onrechtvaardig wordt aanvoeld.
Het probleem is dat met ons verstand
en met intelligente regeltjes
het rechtvaardigheidsprobleem niet wordt opgelost.
Daar is iets anders voor nodig:
niet het verstand maar het hart.
Neem nu het mooie verhaal uit het evangelie
van de werkers van het elfde uur.

Zij krijgen van de goddelijke landeigenaar evenveel loon uitbetaald
als zij die vanaf het eerste uur aan de slag zijn gegaan.
God gaat hier de confrontatie aan
met het kleinmenselijk rechtvaardigheidsgevoel.
Hij betaalt de laatst aangekomenen het eerst uit,
zodat de anderen kunnen zien
dat zij hetzelfde krijgen als wie veel langer heeft gewerkt.
En de reactie van deze laatsten blijft uiteraard niet uit.
God geeft echter geen loon naar werken,
dat mensen bereid zijn om aan zijn nieuwe wereld te werken,
dat is belangrijk.

De werkers van het eerste en die van het elfde uur
zijn in Gods ogen gelijkwaardig en verdienen daarom ook hetzelfde.
Dat is geen rechtvaardigheid,
dat is goddelijke gerechtigheid.
Hier spreekt niet meer het verstand, maar het hart.
Jan Frans Lindemans in 'Tussendoor', februari 2018.

Het is met het koninkrijk van de hemel als met een landheer die er bij het ochtendgloren op uittrok om dagloners voor zijn wijngaard te zoeken. Nadat hij met de arbeiders een dagloon van een denarie overeengekomen was, stuurde hij hen naar zijn wijngaard. Drie uur later trok hij er opnieuw op uit, en toen hij anderen werkloos op het marktplein zag staan, zei hij ook tegen hen: "Gaan jullie ook maar naar de wijngaard, de betaling zal rechtvaardig zijn." En ze gingen erheen. Rond het middaguur ging hij er nogmaals op uit, en drie uur later weer, en handelde als tevoren. Toen hij tegen het elfde uur van de dag nog eens op weg ging, trof hij een groepje dat er nog steeds stond. Hij vroeg hun: "Waarom staan jullie hier de hele dag zonder werk?" "Niemand wilde ons in dienst nemen," antwoordden ze. Hij zei hun: "Gaan jullie ook maar naar de wijngaard." Toen de avond gevallen was, zei de heer van de wijngaard tegen zijn rentmeester: "Roep de arbeiders bij je en betaal hun het loon uit. Begin daarbij met de laatsten en eindig met de eersten." En zij die er vanaf het elfde uur waren, kwamen naar voren en kregen ieder een denarie. En toen zij die als eersten waren gekomen naar voren stapten, dachten ze dat zij wel meer zouden krijgen. Maar ook zij kregen ieder die ene denarie. Toen ze die in handen hadden, gingen ze bij de landheer hun beklag doen: "Die laatsten hebben één uur gewerkt en u behandelt hen zoals u ons behandelt, terwijl wij het onder de brandende zon de hele dag hebben volgehouden." Hij gaf een van hen ten antwoord: "**Beste man, ik behandel u toch niet onrechtvaardig? U hebt toch ingestemd met het loon van één denarie?** Neem dan aan wat u toekomt en ga. Ik wil aan die laatsten nu eenmaal hetzelfde betalen als aan u. Of mag ik met mijn geld niet doen wat ik wil? Zet het kwaad bloed dat ik goed ben?" Zo zullen de laatsten de eersten zijn en de eersten de laatsten.'

God vraagt aan mensen: heb elkaar lief zoals ik de mens liefheb.

Echt zo leven en werken
met en voor elkaar
dat we onze wereld samen opbouwen
tot een huis voor allen,
waar iedereen tot zijn recht kan komen.

Rechtvaardigheid gaat verder dan 'ieder het zijne geven'.

Dromen wij niet allemaal
van een samenleving
waar iedereen opkomt voor iedereen,
zodat de hele gemeenschap het goed heeft? Rechtvaardig zijn is in de Bijbel
altijd oog en oor hebben
voor de hele samenleving.
De wereld waar het goed is om te leven,
is er voor iedereen, voor het hele volk.

Daarvoor heb je een stevig paar laarzen nodig!

Trek ze maar aan,
want er is zeker in onze samenleving
werk aan de winkel
om die Bijbelse rechtvaardigheid
waar te maken,
stap voor stap.

Ga ervoor!

**“gelukkig wie vanwege de gerechtigheid vervolgd worden
want voor hen is het koninkrijk van de hemel”**

het koninkrijk van de hemel

dat is niet zozeer het hier-na-maals
met gouden lepeltjes en rijstpap
je weet wel...

dat is veeleer het hier-nu-maals
een samenleving; hier én nu
waarin mensen -jij en ik-
met elkaar omgaan
zoals God zelf het
-hier en nu- zou doen...

...’hemel op aarde’ bewerken dus
als voorwaarde om ooit te zijn
‘aarde in de hemel’

de plaats waar we staan
is daartoe ‘heilige grond’
en...zegt God ons als ‘voetnoot’:
“doe je sandalen uit
om écht voeling te krijgen
met die heilige grond
jouw-Mijn-ons koninkrijk“

als je dat aanvoelt:
ben je ‘de koning te rijk’

hét codewoord is:
GERECHTIGHEID:
bewerken dat recht wordt gedaan
aan ieder mens
-de kleinsten het eerst én het meest-

voorwaar
geen gemakkelijke opdracht!
we horen immers het Jezuswoord:
‘er zelfs voor vervolgd worden’

toch
opstandig doorgaan
de Opgestane achterna

zo zijn we onderweg
naar wat we steeds méér aan het worden zijn:
‘parels in Gods ogen
- koninklijke mensen’

hier en nu: vandaag
morgen: daar en dan

GELUKKIG

En...

Zalig allen die honger en dorst hebben naar gerechtigheid,
die jongeren **tot hun recht laten komen** door hen te helpen bij de ontdekking
en ontplooiing van al hun mogelijkheden van ziel, hart, hoofd en handen.

Zalig zijn zij, want zij zullen met echte vreugde verzadigd worden.

Rik Depré

Wie gelooft in een toekomst
zoals God die droomt,
zet er zich vandaag achter,
opdat die droom zou gerealiseerd worden.

Hij is veelmeer een
thermostaat
dan louter een thermometer.

Geloven is dan weten dat velen
het -niet- met je eens zullen zijn,
of -niet- willen meewerken,

en ondanks alles
in Zijn naam toch verder doen.

Is weten dat God ons -niet- bewaart
van onrust en onbegrip,
van moeilijk begaanbare wegen.

Maar dat Hij ons ook zijn kracht geeft
om niet passief af te wachten,
maar het met Hem te wagen
en altijd opnieuw, in de voetstappen
van Jezus, verder te gaan.

Nee,
niet alles zal vergaan!
Vrees niet.

Maak van ons mensen
die hongeren naar gerechtigheid:
die ijveren voor
een rechtvaardige wereldorde,
die milder zijn dan
door wetten wordt voorgeschreven,
die de mens belangrijker vinden
dan de sabbat,
die een voorkeurliefde hebben
voor de armsten.

Onder de titel "Verantwoordelijkheid" schreef de joodse filosoof Emmanuel Levinas: "In het feit dat de relatie tot het goddelijke via de relatie tot de mensen verloopt en met de sociale rechtvaardigheid samenvalt, ligt de hele geest van de joodse Bijbel. Mozes en de profeten bekommeren zich niet om de onsterfelijkheid van de ziel, maar om de arme, de weduwe, de wees en de vreemdeling. De relatie tot de mens, waarin het contact met het goddelijke zich voltrekt, is niet een soort "geestelijke vriendschap", maar een vriendschap die zich uit, bewijst en voltooit in een rechtvaardige economie waarvoor iedere mens ten volle verantwoordelijk is.

Toen in alle christelijke kerken nog heftig gediscuteerd werd over de vraag of het opkomende "horizontalisme", jarenlang "medemenselijkheid" genoemd, wel even belangrijk was als de verticale relatie met God, kwam deze vervolgd, opgejaagde jood met dit statement, in zijn beroemde opstel over het jodendom als godsdienst van volwassenen. Relatie met God? Alleen door je persoonlijk ten volle verantwoordelijk te stellen voor een rechtvaardige economie.

Tegen de stroom van postmodern en neoliberal ik-denken in, heeft Levinas ons geconfronteerd met de radicaliteit van de bijbelse ethiek, waarin niet ik het uitgangspunt ben maar de andere mens, die mij aankijkt en een beroep op mij doet. Mensen, schrijft hij, zijn "uitverkoren elkaar te dienen".

Huub Oosterhuis

Uw Naam is rechtvaardige.

Uw wens is dat er recht wordt gedaan.
U kiest partij voor een politiek
en voor maatschappelijke instellingen
die gerechtigheid garanderen,
die sociale bescherming afdwingen.
U bent bondgenoot
voor mensen, groepen en bewegingen
die bedacht zijn op sociale mensenrechten,
die zorgzaam willen zijn voor alle medemensen, zonder onderscheid.

Uw Naam is naaste-in-nood.
Uw wens is dat wij halt houden
bij mensen en groepen aan de rand.
U wil ons waarschuwen:
dat wij ons niet totaal in beslag laten nemen
door onze maatschappelijke functie,
dat wij nog in staat zijn tot openheid voor ontmoeting.

Uw Naam is barmhartige Samaritaan.
Uw wens is dat wij ons als naaste gedragen
voor onze medemensen.
U vraagt ons
dat we niet enkel bezig zijn met de middelen
maar evenzeer met de nood aan persoonlijke aandacht en weerbaarheid,
dat onze maatschappelijke inzet verder gaat
dan de bevestiging van onszelf en onze eigen belangen.

U bent te vinden bij kleine mensen
die geen leidende rol spelen in de geschiedenis.
U zegt: wat jullie voor deze kleinsten hebben gedaan,
hebben jullie voor mij gedaan.

Onze Vader,
laat uw rijk komen.
Zo bidden wij,
wanneer wij ons ervan bewust zijn
dat U verbonden zijt
met ieder van ons.
Wij willen ons inzetten
voor uw koninkrijk
door liefde, barmhartigheid en **gerechtigheid** te beleven
als bronnen van verbondenheid met onze medemensen.
Mag deze Veertigdagentijd
ons de gelegenheid bieden
om los te laten wat die verbondenheid met U
en met mensen in de weg staat.
Onze Vader, laat uw rijk komen.
Wij willen eraan mee-werken.
Help ons daarbij.
Amen.

ontgroeien

Zij is de kinderschoenen ontgroeid ...
Hij is het spelen met de poppen ontgroeid ...
Zij is het ouderlijk huis ontgroeid ...
Hij is zijn kalverliefde ontgroeid ...
'Ontgroeien' is een merkwaardig werkwoord.
Je zou denken dat het over krimpen gaat,
Maar niets is minder waar. Het is een vorm van groeien.
Als je iets ontgroeid bent,
heb je het achter je gelaten,
heb je er geen behoefte meer aan,
ben je een fase voorbij,
sta je een eind verder in je leven,
ben je in een nieuwe realiteit aanbeland,
volwassener, bewuster, kwaliteitsvoller.
Zouden we op dezelfde manier
ook de 'groei' kunnen ontgroeien?
Die dwang om meer en meer te produceren
en meer en meer te consumeren
en meer en meer energie te verbruiken
en meer en meer grondstoffen te ontginnen?
Zouden we het naïeve geloof kunnen ontgroeien
dat we moeten concurreren met alles en iedereen,
dat we steeds harder, hoger, sneller kunnen leven
dat onze behoeften eindeloos mogen zijn,
terwijl we leven op een eindige planeet?
Zouden we dit alles achter ons kunnen laten,
in een nieuwe fase komen,
een ander leven,
volwassener, bewuster, kwaliteitsvoller?
En zouden we dit dan 'het goede leven' noemen?
Karel Malfliet

gebed om bevrijding

Zou het waar zijn
dat de westerse mens
individualistischer geworden is
en minder solidair?

Zou het waar zijn
dat het Zuiden en de derde wereld
'verder' van ons afstaan dan vroeger?

Zou het waar zijn
dat wij het werken
aan rechtvaardige structuren
moe zijn geworden
omdat ze zo lang uitblijven?

Zou het waar zijn
dat dit alleen over anderen gaat?

Bevrijd ons van deze gedachten,
God van liefde,
en laat ons
'wereldsolidair' denken en handelen
samen met anderen door Uw bezieling.

een litanie tot onze 'God van rechtvaardigheid'.

Dat geloof en vertrouwen mag ontstaan en groeien in elke man en vrouw in ons land.
God van rechtvaardigheid en vrede, verzoen ons met elkaar.

Dat vooroordelen en wantrouwen,
die mensen en gemeenschappen van elkaar scheiden, mogen verdwijnen.
God van rechtvaardigheid en vrede, verzoen ons met elkaar.

Dat onze psychologische en culturele verschillen mogen bijdragen
om op een positieve manier onze persoonlijkheid en ons land op te bouwen.
God van rechtvaardigheid en vrede, verzoen ons met elkaar.

Dat onze harten gevoelig mogen zijn voor de pijn en het lijden
van wie zich niet kunnen verdedigen en leven aan de rand van onze samenleving.
God van rechtvaardigheid en vrede, verzoen ons met elkaar.

Dat elke man en vrouw rondom ons de vreugde mag ervaren
van een leven in vrijheid en onafhankelijkheid.
God van rechtvaardigheid en vrede, verzoen ons met elkaar.

Dat de kloof tussen de rijke en de arme, tussen de verdrukter en de verdrukte,
tussen onze politieke leiders, tussen winnaars en verliezers, zou verdwijnen.
God van rechtvaardigheid en vrede, verzoen ons met elkaar.

Dat onze etnische en sociale verdeeldheid de plaats mag ruimen
voor empathisch luisteren en de aanvaarding van wie anders is.
God van rechtvaardigheid en vrede, verzoen ons met elkaar.

Dat al onze relaties gekenmerkt mogen worden door waarheid, eenvoud, eerlijkheid en openheid.
God van rechtvaardigheid en vrede, verzoen ons met elkaar.

Dat onze goede relaties met buurlanden versterkt mogen worden door elkaar te helpen,
en ons wederzijds vertrouwen en onze veiligheid mogen bezegelen.
God van rechtvaardigheid en vrede, verzoen ons met elkaar.

Dat rechtvaardigheid, waarheid, vergeving en verzoening werkelijk mogen samengaan in ons leven.
God van rechtvaardigheid en vrede, verzoen ons met elkaar.

Dat onze families, onze heuvels en dorpen ruimtes van vreugde mogen zijn
waarin de lokale bevolking samen met hen die hier komen wonen het leven met elkaar delen.
God van rechtvaardigheid en vrede, verzoen ons met elkaar.

tekst: Remy Nahimana, Commissie Rechtvaardigheid en vrede, Bujumbura, Burundi

God,
U houdt niet op ons te roepen.

Onze toekomst is het,
dat wij de relaties herstellen met U, met elkaar,
en met het gemeenschappelijk huis dat wij bewonen
en dat U ons hebt geleend.

Dat we niet doof zijn voor Uw scheppend woord,
maar onze oren spitsen en ons hart openstellen,
zodat we de schreeuw horen, zowel van de arme als van de aarde.

Dat we niet onverschillig zijn voor de vernietigende spiraal
van klimaatopwarming, stervende natuur en toenemende armoede.
Dat we niet verleid worden om mee te doen met de ongeremde consumptie,
het tomeloos gebruik van grondstoffen en energie.

Dat we niet leven alsof we de laatste generatie zijn,
We bidden voor alle leven, vol van uw scheppende kracht:
de planten, de dieren, onze medemensen.

Dat we tegenover hen allen de oude geboden onderhouden:
niet doden, niet stelen, niet begeren,
niet verkwanselen, niet achteloos vervuilen, niet wegwerpen,
niet meetrokken in een vernietigend avontuur
van menselijke overmoed en overheersing.

Dat uit ons doen en laten de liefde spreekt die de hele Wet vervult,
de liefde die zichtbaar wordt in alle handelingen
die een betere wereld trachten op te bouwen.

We bidden voor de activisten die al jaren aan de kar trekken,
zowel als voor hen die aarzelend de eerste stappen zetten
op de weg naar vrede, rechtvaardigheid en integrale ecologie.

Bemoediging al wie aan de slag is, dichtbij,
in de eigen levenskeuzes van elke dag,
of als verantwoordelijke in vereniging, werkring of politiek.

Geef hen de ervaring dat hun inzet bijdraagt
aan de voltooiing van uw schepping.

We bidden voor wie verstikt is door schuldgevoel,
voor wie verward en cynisch werd, teleurgesteld in mensen,
of niet meer gelooft dat het kan goedkomen met onze wereld,
genees hen en ons tot zeventig maal zeven maal.

Raak ons aan met uw helend woord.
Bevrijd ons van dorheid en dodelijke onbeweeglijkheid.
Bevloei elk leven met hoop en nieuwe adem,
en kracht om mee te werken aan uw scheppingsverhaal:
een vruchtbare, gulle, gastvrije aarde, waar leven is voor al wat leeft.

Laat ons,
door vriendschap gedreven
en door die innerlijke kracht bewogen,
werk maken van een gemeenschap
en van een manier van leven
waarbij **aan iedere mens
het recht wordt gegeven**
om waardig mens te zijn
en deel te hebben aan het samenleven
en op alles wat daartoe nodig is.
Een gemeenschap
die aan armen blijde boodschap brengt,
vrij maakt wie gevangen zit,
zicht geeft aan blinden,
kracht geeft aan verlamden,
aandacht aan wie vergeten wordt.
Een manier van leven
die plaats en aandacht maakt voor de arme,
de vreemde,
de zieke,
de vereenzaamde,
dichtbij én veraf.
Een manier van leven
die vriendschap omzet in solidariteit,
waarbij de minsten de toetssteen zijn
voor ons doen en laten:
een herderende gemeenschap,
beeld van de Goede Herder,
lichaam van Christus.

Droom van vriendschap voor de rest van je dagen.
Droom van afwezigheid van alles wat scheidt.
Droom van een leven in goede gezondheid.
Droom dat armoede niet meer bestaat.
Droom van het beste voor heel je familie.
Droom dat kleuters weer oud kunnen worden.
Droom van een tijd zonder oorlog en strijd.
Droom dat het goede gedaan kan worden.
Droom van zorg voor de wereld en voor elkaar.
Droom van liefde en droom van de vrede.
Droom dat gerechtigheid overal heerst.
Maar als je droomt, droom dan niet in je bed.
Droom met de hand aan de ploeg.
En bid,
dat God je kracht geeft,
genade en moed,
te bidden, te werken en te sterven voor je droom.
wereldwijd brevier 2

de tafel der armen

Wat in stilte bloeit, in de luwte van tuinen, onder de hete zon, op de akker, heeft Hij bestemd voor de tafel der armen. Aardekracht, zonkracht is Hij, licht in mensen, dat wij elkaar verblijden en doen leven, brood van genade worden, wij van eeuwig leven. Maar die niets hebben, wie zal hen hieraan deel geven? En die in weelde zwelgen en van niets weten, wie zal hen naar gerechtigheid doen verlangen? Aanshijn der aarde, wie zal jou vernieuwen? Hij die alles zal zijn in allen, heeft ons bestemd om, aarde, jouw aanshijn te vernieuwen.

Huub Oosterhuis

Neen tegen een economie van uitsluiting

“Hoe is het mogelijk dat het geen nieuws is als een oudere dakloze doodvriest, maar dat het wel nieuws is als de beurs twee punten daalt? Dit is een vorm van uitsluiting. Kunnen wij aan de kant blijven staan als voedsel wordt weggegooid terwijl er mensen verhongeren? Dat is een vorm van ongelijkheid. (...) Uitsluiting heeft uiteindelijk te maken met de betekenis van het lidmaatschap van de samenleving; zij die uitgesloten worden, zijn niet langer de onderkant of de rand van de samenleving, niet de machtelozen, neen zij zijn er zelfs geen deel meer van. De uitgesloten zijn niet de ‘verdrukten’ maar vuilnis, afval.” (53)

Het idee dat economische groei door een vrije markt onvermijdelijk tot meer rechtvaardigheid en betrokkenheid in de wereld leidt, geeft uitdrukking aan een wreed en naïef vertrouwen in de goedheid van de economische machthebbers en in de verafgode werking van het heersende economische systeem. Er ontstaat een wereldwijde onverschilligheid en tenslotte zijn wij niet meer in staat tot medelijden met de armen en tot huilen om de pijn van anderen, en voelen we geen behoefte meer om hen te helpen. **“De cultuur van bezit doodt ons.”** (54)

Ja tegen bevordering van de solidariteit

“Iedere individuele christen en iedere gemeenschap is geroepen om een instrument in Gods hand te zijn ter bevrijding en verheffing van de armen en om hen in staat te stellen **volledig deel van de samenleving** te zijn.” (187)

“Het woord solidariteit is een beetje versleten en wordt bij tijd en wijlen slecht begrepen, maar het verwijst naar iets dat meer is dan enkele daden van liefdadigheid. Het veronderstelt **de creatie van een nieuwe mentaliteit** die doet denken in termen van gemeenschap en van voorrang voor het leven van allen boven de toe-eigening van goederen door enkelen.” (188)

“Solidariteit is de spontane reactie van hen die zich realiseren dat de sociale functie van bezit en de universele bestemming van goederen waarden zijn die het persoonlijke bezit te boven gaan. (...) **Solidariteit moet geleefd worden als het besluit aan de armen terug te geven wat hen toebehoort.**” (189)

“We moeten naar een solidariteit groeien die alle volkeren toestaat scheppers van hun eigen bestemming te worden, want **iedere mens is geroepen zichzelf te ontwikkelen.**” (190)

Uit ‘De vreugde van het Evangelie’ – Paus Franciscus 24 november 2013

Welstand is geen zonde.
In de bijbel is het een belofte.
Wie goed leeft,
zal door God gezegend worden
met overvloed aan bezit,
waardering en mogelijkheden.
Welstand is geen verdienste,
het is geschenk, toe-gift.
Je mag er dankbaar voor zijn.
Welstand nastreven is gevaarlijk,
want voor je het weet
wordt het danken om het genoeg
rusteloos najagen
van het grote ‘Nooit Genoeg’.
Wat je bezit, bezit jou,
sluit je op in je eigen wereldje
en maakt je blind
voor de Lazarussen aan je deur.

Koude onverschilligheid
is de blinde muur rond je bestaan,
die je eigen wereldje
in stand probeert te houden.
Ieder voor zich, zegt men dan,
en God voor allen?
Armoede is geen zegen,
en ook geen toeval.
Het is het resultaat van zoveel blinde muren
die zeggen dat er niets aan te doen is,
dat het hun eigen schuld is,
of dat God maar iets moet doen,
en vergeten dat die God
rechtvaardigheid in onze handen heeft gelegd.
Welstand is een geschenk
dat gedeeld wil worden,
een gave die aan allen toekomt.
Hoe groter onze welstand,
hoe groter onze verantwoordelijkheid.
Hoe meer gedeeld,
hoe groter de vreugde.
Carlos Desoete

Behoed ons

Vader, U die in het verborgene ziet,
behoed ons
dat wij niet
voor het oog van de mensen
het goede doen:
dat wij niet
om geprezen te worden
de gerechtigheid beoefenen;
dat wij niet
zouden vallen voor het kwade.

Teken ons vandaag
met stof en as
opdat wij onze kleinheid
en Uw grootheid zien
en ons verbergen
in de binnenkamer
van Uw barmhartigheid.

Behoed ons,
laat ons schuilen
onder de vleugels
van Uw tederheid
nu wij met U op weg gaan,
veertig dagen lang.

Iny Driessen

Exodus is Grieks voor uittocht. Het is het Bijbelboek dat vertelt over de uittocht van Israël uit de slavernij van Egypte onder leiding van Mozes.

De HEER zei: 'Ik heb gezien hoe ellendig mijn volk er in Egypte aan toe is, ik heb hun jammerklachten over hun onderdrukkers gehoord, ik weet hoe ze lijden. Daarom ben ik afgedaald om hen uit de macht van de Egyptenaren te bevrijden, en om hen uit Egypte naar een mooi en uitgestrekt land te brengen, een land dat overvloedig is van melk en honing... Daarom stuur ik jou nu naar de farao: jij moet mijn volk, de Israëlieten, uit Egypte weggeleiden. (Exodus 3, 7-8.10)

Bevrijd worden van honger, geweld, angst, eenzaamheid ... Is dat niet een droom en de hoop van elke mens op aarde? Schuilt daarin ook niet de opdracht voor elke mens die gelooft dat de God van de Bijbel een God van bevrijding is? De kern van bevrijdingstheologie is dat God doorheen het leven van elke dag mensen oproept om tegen elke vorm van onrecht in te gaan en terug recht te trekken wat scheefgegroeid is. Een God van bevrijding roept op om elke mens tot zijn recht te laten komen.

Een verhaal van bevrijding en uittocht is eeuwenoud maar nog steeds brandend actueel! Denk aan het onrecht door oorlog, geweld, leugens en politieke machts spelletjes, nationaal en internationaal. Maar ook dichterbij in ons eigen werk, leven en samenleven.

De veertigdagentijd is een kans om opnieuw stil te staan bij het mooie **visioen van rechtvaardigheid** en vrede. Een land van melk en honing ... De vasten roept op tot waarachtige, daadkrachtige solidariteit. Tot recht doen aan wier recht gebroken en vertrappt wordt. In je eigen leven, in het samenleven, in de grote samenleving.

De roepstem van gerechtigheid mag overal klinken en ga er dan maar voor! Trek je laarzen aan, wees niet bang voor de modder onderweg en weet: "Er gaat Eén mee". Zing dan maar samen op stap: "Elke heuvel moet geslecht, elke bocht moet recht, gedempt moet elke kuil en elke voor. Elk voor zich wordt ongedaan, geen geweld zal nog bestaan. Vrede is onze weg, GA DOOR!"

Leeftocht maart 2019

Bevelen wij elkaar in de hoede van de eeuwige

zegene ons de grote Naam
Met vrede gegroet en gezegend met licht!

Voor wie zoeken in de stilte naar een vuur voor hart en handen
Met vrede gegroet en gezegend met licht!

Voor wie zingen op Gods adem van de hoop die niet zal doven
Met vrede gegroet en gezegend met licht!

Voor wie roepen om vrede van gerechtigheid dromen.
Met vrede gegroet en gezegend met licht!

Voor wie wachten in vertrouwen dat de liefde zal blijven
Met vrede gegroet en gezegend met licht!

Het licht van Gods ogen gaat over u op!
De zon van zijn vrede als een nieuwe dag
Met vrede gegroet en gezegend met licht!

ZJ 26a

Bouwen aan een wereld van rechtvaardigheid,
Werken aan een wereld, waar niets de mensen onderscheidt.
Uw hand in mijn hand: allen zult Gij leiden.
Uw Woord in mijn woord: allen zult Gij troosten.
Uw liefde in mijn hart: alles wordt nieuw!

Bouwen aan de dromen die in ons bestaan,
verder durven dromen dan enkel maar wat zal vergaan.
Uw hand in mijn hand: allen zult Gij leiden.
Uw Woord in mijn woord: allen zult Gij troosten.
Uw liefde in mijn hart: alles wordt nieuw!

Bouwen aan de vrede die ons werd gemeld,
vechten voor de vrede en niet meer buigen voor geweld.
Uw hand in mijn hand: allen zult Gij leiden.
Uw Woord in mijn woord: allen zult Gij troosten.
Uw liefde in mijn hart: alles wordt nieuw!

ZJ 576